।। શ્રી મહાવીરાય નમઃ।।

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૧ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૪

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER YES/NO	
SANGH NAME		SUPARVISOR SIGN	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૪૦)

પ્ર.૧ સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. (૧૨)

૧. સેવણા **વા વિ વાવન્ન કુદંસણ વજ્જણા સમ્મત્ત સદ્દહણા** એવા

૨. જં પિ ય **ઈમં સરીરં ઈટ્ઠં કંતં** પિયં

૩. સાહૂણં **આસાયણાએ સાહૂણીણં આસાયણાએ સાવયાણં આસાયણાએ સાવિયાણં આસાયણાએ દેવાણં** આસાયણાએ

૪. ઉવટ્ટણાએ **પરિયટ્ટણાએ આઉટ્ટણ પસારણાએ છપ્પઈ સંઘટ્ટણાએ કુઈએ** કક્કરાઈએ

૫. ઉપરાંત **સઈચ્છાએ કાયાએ જઈને પાંચ** આશ્રવ

૬. વંતેસુ વા **પિત્તેસુ વા પૂએસુ વા સોણિએસુ વા સુક્કેસુ વા** સુક્ક

(૨) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખો. (૬)

૧. સમત્તસ્સ **સમકિતના** ૨. મચ્છરિયાએ **દાન આપી અહંકાર કર્યો હોય**

૩. સુત્તાગમે **સૂત્રરૂપ આગમ** ૪. તેનાહડે **ચોરાઉ વસ્તુ લીધી હોય**

૫. વહે **ત્રસ જીવને લાકડી પ્રમુખના પ્રહાર કર્યા હોય**

૬. કુક્કુઈએ **આંખ, મુખ, હાથ આદિથી કુચેષ્ટા કરી હોય**

(૩) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ (માગધી) લખો. (૭)

૧. શ્રમણોપાસકને **સમણોવાસએણં** ૨. દુષ્ટ ભાવથી જ્ઞાન લીધું હોય **દુટ્ઠુપડિચ્છિયં**

૩. અંગોપાંગ છેદવા **નિલ્લંછણકમ્મે** ૪. ખોટી સલાહ આપવી **મોસોવએસે**

૫. વ્યતીત થયો છે **વઈક્કંતો** ૬. ઉપાસના કરવી **સેવણા**

૭. એક દિશાની મર્યાદા ઘટાડી બીજી દિશાની મર્યાદા વધારી હોય **ખેતવુડ્ઢી**

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. **(૧૫)**

૧. શ્રાવક ત્રસ જીવોની કેવી હિંસાનો ત્યાગ કરે છે? **સંકલ્પપૂર્વક, જાણીજોઇને થતી.** (૧×૯)

૨. શ્રાવકોએ કેવી રીતે આજીવિકા ચલાવવી જોઇએ?

કર્મસિદ્ધાંતનો સ્વીકાર કરીને અલ્પ પાપ થાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા આજીવિકા ચલાવવી જોઇએ.

૩. દિશાઓના નામ લખો. **પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ, ઊર્ધ્વ, અધો.**

૪. અવગ્રહમાં આવવાની આજ્ઞા કયા શબ્દોદ્વારા લેવાય છે? **અણુજાણહ મે મિ ઉગ્ગહં.**

૫. પાપ પ્રવૃત્તિ કયા પ્રકારે થાય છે? **સ્વયં કરવું, બીજા પાસે કરાવવું, અન્યની પાપપ્રવૃત્તિમાં ખુશ થવું.**

૬. અદત્ત એટલે શું? **કોઇએ ન આપેલી વસ્તુ.**

૭. શ્રાવક કોના માટે પરિગ્રહની મર્યાદા રાખે છે? **સ્વયં પોતાના માટે જ પરિગ્રહની મર્યાદા રાખે છે.**

૮. અનર્થદંડનું સેવન ક્યારે થાય છે? **શ્રાવક પોતાના સંયમપૂર્વકના વ્યવહારની મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન કરે છે.**

૯. શ્રાવક કયા મૃષાવાદનો આગાર રાખે છે? એક શબ્દમાં લખો. **સૂક્ષ્મ.**

૧૦. નીચેના અતિચાર કયા પાઠમાં આવે છે? **(૩)**

૧) છવિચ્છેએ **પહેલા પ્રાણાતિપાત વેરમણ વ્રતમાં**

૨) રૂવાણુવાએ **દસમા દેશાવગાસિક વ્રતમાં**

૩) અનંગકીડા **ચોથા મેહુણ વિરમણ વ્રતમાં**

૪) સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે **સાતમા ઉવભોગ-પરિભોગ વ્રતમાં**

૫) સિજ્જા સંથારએ **અગિયારમા પરિપૂર્ણ પૌષધ વ્રતમાં**

૬) જીવિયા સંસપ્પઓગે **સંથારાના પાઠમાં**

૧૧. આંકડામાં જવાબ લખો. **(૩)**

૧) પ્રાણ **૧૦** ૨) આભ્યંતર પરિગ્રહ **૧૪** ૩) અસત્ય **૫**

૪) કોટિ **૯** ૫) ભોજન સંબંધી બોલ **૧૧** ૬) પોષક તત્ત્વ **૨**

(૧૫)

પ્ર.૨ સામાન્ય સમજણના વિભાગના આધારે લખો.

(અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં લખો. **(૧૦)**

૧. સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિ એ કોનું પ્રથમ સોપાન છે? **આત્મવિકાસ**

૨. કયા જીવો જ મોક્ષમાં જાય છે? **ચરમ**

૩. અયોગી અવસ્થામાં કયા કર્મોનો નાશ કરે છે? **અઘાતી**

૪. ક્ષેત્રને માપવાનું એક માપ કયું છે? **રજ્જુ**

૫. અવ્યવહાર રાશિમાં જીવની કેવી દશા છે? **અવિકસિત**

૬. ૭ કરોડ ૭૨ લાખ કોના ભવન છે? **ભવનપતિ**

૭. તીર્થંકરનો અભિષેક કયા વનમાં થાય છે? **પંડગવન**

૮. આરાધકપણામાં જીવોના ભાવ કેવા છે? **સાપેક્ષ**

૯. બરફ જેવા ઘટ્ટ પાણીને શું કહેવાય? **ઘનોદધિ**

૧૦. અઢીદ્વીપને કયા ક્ષેત્ર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે? **સમય/મનુષ્ય**

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૫)**

૧. અર્ધપુષ્કર દ્વીપનો આકાર ......, ..., ... જેવા છે. **ચૂડી, બંગડી, વલય**

૨. મોહનીય કર્મનો ક્ષય કરી જીવ ...... બને છે. **વીતરાગી**

૩. લોકનો આકાર .... ના આકારે છે. **સુપ્રતિષ્ઠિત સરાવલા**

૪. અભવીપણું જીવનો ......–...... ભાવ છે. **સ્વાભાવિક, પારિણામિક**

૫. મહાવિદેહની ...... અને ...... વિજય અધોલોકમાં ગઈ છે. **વપ્રા, સલીલાવતી**

(૨૦)

પ્ર.૩ તત્ત્વ વિભાગ/સંસ્કાર વિભાગના આધારે લખો.

(અ) ૩૫ બોલના આધારે લખો. **(૧૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. નિક્ષેપ, રાશિ, દંડક અને દર્શન એટલે શું?

નિક્ષેપ : વસ્તુને સમજવા માટેના દષ્ટિકોણને નિક્ષેપ કહે છે.

રાશિ : તે તે પ્રકારના પદાર્થોના સમૂહને રાશિ કહે છે.

દંડક : જ્યાં જીવ ઉત્પન્ન થઈને કર્મનો દંડ ભોગવે તેને દંડક કહે છે.

દર્શન : જેનાથી વસ્તુના સામાન્ય સ્વરૂપને જોવું તે.

૨. માત્ર સંખ્યા લખો – ગુણસ્થાન **૧૪** કાળના વિસ્તારથી ભેદ **૫/૬**

કાયયોગ **૭** રસનેન્દ્રિયના વિષય **૫**

૩. આઠમી નિર્જરા, આઠમો શ્રાવકનો ગુણ, આઠમો પ્રાણ અને આઠમો રસ લખો.

વિનય, ચતુરાઈયુક્ત, કાય બલપ્રાણ, બિભત્સ રસ.

૪. તમારી જાતિ, ગતિ, કાય અને જીવનો ભેદ લખો. **પંચેન્દ્રિય, મનુષ્ય, ત્રસકાય, પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્તો.**

૫. સમવાયના નામ લખો. **કાળ, સ્વભાવ, નિયતિ, કર્મ (પૂર્વકૃત), પુરુષાર્થ–પુરુષાકાર (ઉદ્યમ).**

(આ) છકાયના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૧૦)

૧. તેઉકાયનું આયુષ્ય, ક્યાં હોય? તે લખો.

જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટ ત્રણ અહોરાત્રિ. સૂક્ષ્મ આખા લોકમાં. બાદર અઢીદ્વીપમાં.

૨. ભુજપુરિસર્પ એટલે શું? **જે ભુજાએ કરી ચાલે તેને ભુજપરિસર્પ કહે છે. ઉંદર, ખિસકોલી.**

૩. સંમૂર્ચ્છિમ મનુષ્યની ઉત્પત્તિ ક્યાં છે? **૧૦૧ મનુષ્ય ક્ષેત્રમાં મનુષ્યની ૧૪ પ્રકારની અશુચિમાં.**

૪. પૃથ્વીકાય કોના જેવડી કાયા કરે? ચૌરેન્દ્રિયના કુળ, અપ્કાયનું સંસ્થાન અને તેઈન્દ્રિયનું આયુષ્ય કેટલું?

પારેવા જેવડી. નવ લાખ ક્રોડ. પાણીના પરપોટા. જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટ ૪૯ દિવસ.

૫. દેવના મુખ્ય ભેદ લખો. **ભવનપતિ, વાણવ્યંતર, જ્યોતિષી, વૈમાનિક.**

૬. બેકી સંખ્યાના નરકના ગોત્ર કયા છે? **શર્કરાપ્રભા, પંકપ્રભા, તમઃપ્રભા.**

૭. વનસ્પતિકાયની દયા કેવી રીતે પાળી શકાય? પહેલા બે મુદ્દા લખો.

૧) ઘાસ પર ચાલવું નહિ. ૨) ઘાસ પર પાર્ટી, રાસ, ગરબા, ગેમ્સ વગેરે અરેન્જ કરવા નહિ તેમજ પાર્ટ લેવો નહિ.

૮. મામણમુંડાને કઈ ઈન્દ્રિય હોય? **સ્પર્શનેન્દ્રિય, રસનેન્દ્રિય.**

૯. વાયુકાયમાં અસંખ્યાતા જીવ ક્યારે કહ્યા છે? **એક વખત ફરકવામાં.**

૧૦. કયા ધ્યાન અશુભ છે? **આર્ત્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન.**

(૫)

પ્ર.૪ ધર્મ અને વિજ્ઞાન આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

૧. પૃથ્વીકાયના જીવો શેને ઈચ્છે છે? **શાતા, અનુકૂળતા**

૨. સર્વ જીવો કોની અપેક્ષાએ એક સમાન છે? **ચૈતન્ય લક્ષણ, શક્તિ**

૩. રોમાનિયામાં કોસટેસ્ટી ગામમાં કોણ કોને જન્મ આપે છે? **પત્થર, અન્ય પત્થરને**

૪. છકાયના જીવોનિ સિદ્ધિ કયા સૂત્રમાં છે? **આચારાંગ, દશવૈકાલિક**

૫. માત્ર શરીર હોય તેવા જીવોને શું કહેવાય છે? **એકેન્દ્રિય, સ્થાવર**

(૧૦)

પ્ર.૫ વાર્તાના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૬)**

૧. ભરતક્ષેત્રના પ્રથમ અને અંતિમ વાસુદેવના નામ લખો. **ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ, કૃષ્ણ વાસુદેવ**

૨. ગજસુકુમાર સ્મશાનમાં શા માટે ગયા? **એક રાત્રિની મહાપ્રતિમા સ્વીકાર કરવા.**

૩. ચંદનબાળા નામ કોણે આપ્યું? **ધનાવહ શેઠે.**

૪. મૂળા શેઠાણીને શું વહેમ થયો? **હવે શેઠ આને જરૂર પરણી જશે.**

૫. શાલીક્ષેત્ર એટલે શું? **ચોખાના ખેતરો.**

૬. સોમાનું શું સુંદર હતું? **રૂપ અને લાવણ્ય.**

(૨) કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે? **(૪)**

૧. જેમ સુખ ઉપજે તેમ કરો. **ભગવાન અરિષ્ટનેમિ ગજસુકુમારને કહે છે.**

૨. આ યુદ્ધ સમાન ન કહેવાય. **ત્રિપૃષ્ટ વાસુદેવ મનમાં વિચારે છે.**

૩. પોતાનું મૃત્યુ કોના હાથે થશે? **અશ્વગ્રીવ નિમિત્તોને કહે છે.**

૪. તમે તો મારા પર અનંતો ઉપકાર કર્યો. **ચંદનબાળા મૂળા શેઠાણીને કહે છે.**

(૧૦)

પ્ર.૬ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. મેં ભોગ **સારા ચિંતવ્યા પણ રોગ સમ ચિંતવ્યા નહિ,**

આગમન ઈચ્છયું ધન તણું પણ મૃત્યુને પ્રીછયું નહિ,

નહિ ચિંતવ્યું મેં નર્ક કારાગ્રહ સમી છે નારીઓ, મધુબિંદુની આશા મહી ભય માત્ર હું ભૂલી ગયો.

૨. મૃગનયણી **સમ નારી તણા મુખચંદ્ર નિરખવાવતી, મુજ મન વિશે જે રંગ લાગ્યો અલ્પ પણ ગૂઢો અતિ,**

તે શ્રુતરૂપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાતો નથી, તેનું કહો કારણ તમે બચું કેમ હું આ પાપથી?

૩. એકસોને **સિત્તેર, ઉત્કૃષ્ટ પદે જગીશ, ધન્ય મોટા પ્રભુજી, તેમને નમાવું શીશ,**

કેવળી દોય કોડી, ઉત્કૃષ્ટ નવ ક્રોડ, મુનિ દોય સહસ્ત્ર કોડી, ઉત્કૃષ્ટ નવ સહસ્ત્ર કોડ.

૪. મુનિવર **હરિકેશી, ચિત્ત મુનિશ્વર સાર, શુદ્ધ સંયમ પાળી, પામ્યા ભવનો પાર,**

વળી ઈષુકાર રાજા, ઘેર કમળાવતી નાર, ભૃગુ ને યશા તેમના દોય કુમાર.

૫. મુનિને **જોતા હૈયું નમે છે, સંત કેવા સદ્ભાગી, પાપની વૃત્તિ, પાપ પ્રવૃત્તિ, સઘળી જેણે ત્યાગી,**

આવું મુનિપણું ક્યારે મળે, બીજો મનોરથ ક્યારે ફળે.